

28 de maig de 2009

ACTUALITZACIÓ REGIONAL: ÀFRICA

Document embargat fins a les 04.01 hores GMT del 28 de maig de 2009

INSEGURETAT

A la **República Democràtica del Congo**, el panorama polític i militar va canviar radicalment al gener quan l'exèrcit ruandès va entrar a Kivu Septentrional a invitació del govern per a unir-se a l'exèrcit congolès a una ofensiva contra les Forces Democràtiques d'Alliberament de Rwanda (*Forces Démocratiques de Libération du Rwanda, FDLR*), grup insurgent ruandès. L'operació conjunta va durar fins al 25 de febrer, data en que es van retirar les forces armades ruandeses. Pel que sembla, el primer objectiu d'aquesta operació era derrocar a Laurent Nkunda, dirigent del grup armat Consell Nacional per a la Defensa del Poble (*Conseil National pour la Défense du Peuple, CNDP*). A principis de gener, el cap militar del CNDP, Bosco Ntaganda, va declarar que hi havia deposat a Laurent Nkunda del seu càrrec. Aquest últim va ser detingut per l'exèrcit ruandès el 22 de gener i, des de llavors, roman reclòs en un lloc secret de Rwanda. Per la seva banda, Bosco Ntaganda és un fugitiu de la justícia internacional. A l'agost de 2006, la Cort Penal Internacional (CPI) havia dictat una ordre de detenció contra ell per crims de guerra consistents en reclutar a nens i nenes menors de 15 i fer-los participar en les hostilitats. El govern de la República Democràtica del Congo ha anunciat que sol·licitarà l'extradició de Laurent Nkunda, però s'ha negat a detenir a Bosco Ntaganda i lliurar-ho a la CPI.

L'operació militar conjunta contra les FDLR no va obtenir resultats concloents, però les víctimes civils sí han estat nombroses. Segons sembla, les FDLR han represaliat a la població civil en diverses zones de Kivu Septentrional, per exemple, violant i cremant a persones vives a les seves cases. Els moviments de l'exèrcit congolès també han anat acompanyats de greus vulneracions de drets humans, com violacions i altres actes de tortura. La intervenció de l'exèrcit ruandès va provocar una crisi parlamentària a la República Democràtica del Congo, que va dur a la dimissió, sota pressió, del president de l'Assemblea Nacional, Vital Kamerhe. Al març, els serveis d'intel·ligència van detenir arbitràriament i van colpejar amb brutalitat a activistes de drets humans que protestaven pels intents de desbancar a Vital Kamerhe.

Continua l'ofensiva militar de l'exèrcit congolès contra les FDLR, que ara compta amb el suport de la missió de l'ONU a la República Democràtica del Congo (MONUC), i s'estendrà a Kivu Meridional, pel que es tem que també empitjori dràsticament la situació humanitària i de drets humans en aquesta província. La MONUC encara no ha rebut el reforç de més de 3.000 efectius que el Consell de Seguretat de l'ONU va autoritzar al novembre de 2008, malgrat que s'ha promès l'enviament de tropes de pacificació addicionals.

A principis de 2009 es va deteriorar la situació de drets humans a **Sudan** (Darfur): es van llançar diversos atacs contra pobles i contra la missió conjunta de l'ONU i la Unió Africana en Darfur (UNAMID), el que va comportar més desplaçaments.

El 4 de març, la Sala de Qüestions Preliminars de la CPI va emetre una ordre de detenció contra el president sudanès Omar el Bashir per crims de guerra i crims de lesa humanitat. El govern de Sudan va revocar immediatament els permisos de 13 organitzacions internacionals d'ajuda humanitària i va clausurar tres organitzacions

Pels drets humans a tot el món. Premi Nobel de la Pau (1977)

DOCUMENTACIÓ

AMNISTIA
INTERNACIONAL

AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA
C/ Alfons XII, n. 19-21,
Pral - 1ra
08006 BARCELONA

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org

nacionals. Els tancaments es van efectuar sense notificació prèvia i el govern no va autoritzar un període de transició destinat a garantir la continuïtat del subministrament d'ajuda d'emergència a Darfur i a altres parts del nord de Sudan.

El tancament de les ONG a Sudan responia a la mateixa estratègia que la campanya de repressió contra activistes de drets humans. Molts es van veure obligats a abandonar el país i uns altres van ser silenciats pel Servei d'Intel·ligència i Seguretat Nacional del govern. Van augmentar les violacions del dret a la llibertat d'expressió i reunió.

A l'abril, els tribunals especials de Jartum van condemnar a mort a altres 32 presumptes membres del grup armat d'oposició Moviment Justícia i Igualtat (JEM). Segons advocats locals i activistes de drets humans, els judicis contra aquests homes van ser manifestament injusts: molts no van tenir accés a representació lletrada fins que el judici ja havia començat; segons informes, els van torturar i els van infligir altres maltractaments, i molts van confessar mitjançant tortura.

L'11 d'abril van ser executades nou persones acusades d'assassinar al destacat periodista Mohamed Taha al 2006. El judici no va respectar les normes internacionals sobre garanties processals i les confessions van ser extretes amb tortura.

Les tropes etiòps es van retirar de **Somàlia** a principis de 2009, i el Parlament Federal de Transició va ser ampliat amb la finalitat d'incloure a representants de l'Aliança per a el Nou Alliberament de Somalia-Facció de Yibuti (ARS-Yibuti). El 30 de gener, el Parlament va triar a Sheij Sharif Ahmed, líder d'ARS-Yibuti, com president del Govern Federal de Transició.

Nombrosos grups armats, entre ells faccions del Shabab, van prometre seguir lluitant contra el nou Govern Federal de Transició i la reduïda missió de la Unió Africana (AMISOM) amb base en Mogadiscio. Els grups armats controlaven la immensa majoria del centre i sud de Somàlia. Van augmentar els atacs contra l'AMISOM i el 22 de febrer van morir 11 soldats burundesos en un atac suïcida dirigit contra una base d'aquesta força internacional. El ministre de l'Interior del nou govern va sobreviure a un atemptat amb bomba perpetrat el 26 de març a un carrer de Mogadiscio.

La població civil somalí seguia duent-se la pitjor part del conflicte armat. Els enfrontaments a la regió de Galgadud van ocasionar el desplaçament de més de 100.000 persones entre finals de desembre de 2008 i gener de 2009. Després dels atacs llançats al febrer per grups armats contra el Govern Federal de Transició i les forces de l'AMISOM a Mogadiscio, desenes de civils van resultar morts o ferits per trets i bombes de morter. El 25 de febrer, projectils de morter van impactar contra una escola corànica de Tawfiq, al nord de Mogadiscio, i van causar la mort d'un nen i ferides a altres set, un dels quals va morir posteriorment. Encara no s'han fet públics els resultats d'una investigació interna de l'AMISOM sobre denúncies que el 2 de febrer soldats de l'AMISOM van obrir foc indiscriminadament i van acabar amb la vida de diversos civils.

Va haver-hi almenys quatre agressions físiques contra periodistes; dos d'elles van tenir conseqüències mortals i van semblar ser homicidis selectius. Milícies Al-Shabab van detenir breument a periodistes a la localitat de Baidoa, pel que sembla perquè no consideraven la seva tasca informativa suficientment favorable. Almenys dos treballadors humanitaris van ser víctimes d'homicidi al 2009 i, a data de 5 de maig de 2009, diversos cooperants i periodistes romanien com ostatges, pel que es restringia el lliurament d'ajuda humanitària a uns 3,25 milions de civils en situació d'indigència.

En l'esfera internacional, l'atenció es va centrar principalment en l'augment de la pirateria en les costes de Somàlia. El secretari general de l'ONU va proposar un enfocament gradual per al desplegament potencial d'una força de l'ONU a Somàlia, i per a això el primer pas era que l'ONU brindés suport a la AMISOM. El 23 d'abril,

AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA
C/ Alfons XII, n. 19-21,
Pral – 1ra
08006 BARCELONA

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org

donants internacionals van prometre 213 milions de dòlars nord-americans per a finançar als òrgans de seguretat somalis i a l'AMISOM.

PENA DE MORT

A **Ghana**, el president sortint John Kufuor va conmutar totes les condemnes a mort l'últim dia del seu mandat. La mesura va afectar a unes 105 persones tot esperant execució, incloses 3 dones. A Zàmbia, el president Rupiah Banda va conmutar al gener les condemnes a mort de 53 presos per penes de presó.

El nou Codi Penal promulgat a **Burundi** a l'abril ha abolit la pena de mort, però penalitza les relacions sexuals consentides entre persones del mateix sexe.

VEUS DESATESES I SILENCIADES

El 6 de gener, el Parlament d'**Etiòpia** va aprovar la Llei de Proclamació d'Organitzacions Benèfiques i Societats, que penalitza les activitats de drets humans d'ONG estrangeres i d'organitzacions etiòps que rebin més del 10 per cent del finançament de fora del país; imposa penes desproporcionades per infraccions administratives menors de la llei, i permet la inferència del govern en l'administració i gestió de les organitzacions de la societat civil. Birtukan Mideksa, advocada i dirigent del Partit Unitat per la Democràcia i la Justícia (UDJ), roman reclosa després que autoritats governamentals haguessin revocat el seu indult en 2007 i haguessin restablert la cadena perpètua que se li havia imposat anteriorment. Amnistia Internacional la considera presa de consciència.

A **Mauritània**, les forces de seguretat van reprimir diverses manifestacions pacífiques. A l'abril es van sufocar violentament dues manifestacions en les quals participaven representants de partits polítics i altres membres de la societat civil per a protestar pel calendari electoral imposat per les autoritats que es van fer amb el poder després del cop d'Estat militar d'agost de 2008.

Al febrer, Morgan Tsvangirai, del Moviment pel Canvi Democràtic (MDC), va ser investit primer ministre del nou govern d'unitat de **Zimbabue**. La seva presa de possessió va tenir lloc després de mesos de disputes per l'assignació de ministeris des que la Unió Nacional Africana de Zimbabue-Front Patriòtic (ZANU-PF) i les dues faccions del MDC van signar l'Acord Polític Global al setembre de 2008.

Dels 23 activistes polítics i de drets humans que van sofrir desaparició forçada i després van ser reclosos per la policia entre octubre i desembre de 2008, tots menys tres van obtenir la llibertat sota fiança al febrer i març. Van ser presumptament torturats sota custòdia i alguns encara reben tractament. A principis de maig es va revocar la fiança de 18 d'ells, que van tornar a ser breument detinguts.

PRIVACIÓ

Van continuar els desallotjaments forçosos a **Nigèria** a principis de 2009. A Port Harcourt, la capital de l'estat de Rivers i la ciutat més poblada del delta del Níger, es van dur a terme desallotjaments forçosos a gran escala malgrat que el govern de l'estat havia promès que no desallotjaria a més persones per la força. Milers de persones van perdre les seves llars i a algunes, segons els informes, se'ls van demanar suborns per a evitar que es demolissin les seves propietats. Es van destruir cases, botigues, hotels, escoles, hospitals, esglésies i morgues. Si bé s'han pagat algunes indemnitzacions a propietaris, els mecanismes d'indemnització i reallotjament d'inquilins són inadequats o inexistents.

Al febrer, la comunitat docent de Zimbabue va posar fi a la vaga que mantenia des de setembre de 2008 i va tornar al treball. No obstant això, l'educació estatal seguia assetjada per greus problemes: professors de Mashonaland Central van denunciar haver estat objecte maltractament i intimidació per part de simpatitzants de la ZANU-PF; les taxes escolars eren inassequibles per a la gran majoria de l'alumnat; les

Pels drets humans a tot el món. Premi Nobel de la Pau (1977)

DOCUMENTACIÓ

AMNISTIA
INTERNACIONAL

AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA
C/ Alfons XII, n. 19-21,
Pral - 1ra
08006 BARCELONA

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org

escoles mancaven de dotació i material docent, i la qüestió del salari del professorat seguia sense resoldre's.

ALTRES NOVETATS

Al febrer, el president de **Togo** va signar un decret per a crear una comissió de la veritat, la justícia i la reconciliació. El decret mostra diverses deficiències respecte al mandat, l'autoritat, la composició i els recursos de la comissió; les garanties de protecció de testimonis, i els remeis que pot recomanar.

A **Senegal**, el Tribunal d'Apel·lació de Dakar va alliberar a l'abril a nou homes condemnats a vuit anys de presó per "conducta indecent i actes contra natura". Després de la seva posada en llibertat, alguns mitjans de comunicació i cierts grups islàmics van difondre declaracions homòfobes. Al març, el president senegalès Abdoulaye Wade va indultar a 19 persones declarades culpables de delictes relacionats amb les manifestacions violentes que van tenir lloc a la localitat sud-oriental de Kedugú al desembre de 2008. En ambdós casos, Amnistia Internacional va rebre informació que els detinguts havien estat torturats en la detenció prèvia al judici i obligats a confessar mitjançant coacció.

A **Guinea** es va detenir a l'abril a un grup de més de 20 soldats i els hi va recloure sense càrrecs ni judici en la illa de Kassa, fora de Conakry. Nou oficials arrestats al desembre després del cop d'Estat i la mort del president Lansana Conté seguien reclosos sense càrrecs ni judici en una caserna militar de Conakry.

A l'abril, un grup que s'autodenomina Organització Al Qaeda al Magrib Islàmic va alliberar a Mali a diverses persones, entre elles, a dos diplomàtics canadencs –l'enviat especial de l'ONU a Níger, Robert Fowler, i el seu assistent Louis Gai– que havien estat segrestats a Níger al desembre de 2008. Al maig, el Moviment del Poble Nigerino per la Justícia (*Mouvement pour la Justice, MNJ*), grup armat d'oposició dirigit per tuaregs, va deixar en llibertat al seu últim ostatge, capturat en 2007 en Níger. Segons els informes, el MNJ havia decidit a l'abril depositar les armes i entaular un diàleg amb el govern.

A l'abril, un grup d'experts de l'ONU va expressar preocupació per la violació de l'embargament d'armes imposat per l'ONU a Costa d'Ivori i va subratllar que el nombre d'armes que circulaven en el país anava en augment.

/// FI

Departament de comunicació d'Amnistia Internacional Catalunya

Cèlia Ramon Wyser.

Tel. 93.209.35.36 (ext.2) o 690.81.44.11

cramon@amnistiacatalunya.org

Documents i comunicats de premsa

www.amnistiacatalunya.org

www.es.amnesty.org

DOCUMENTACIÓ

**AMNISTIA
INTERNACIONAL**

AMNISTIA INTERNACIONAL
CATALUNYA
C/ Alfons XII, n. 19-21,
Pral – 1ra
08006 BARCELONA

T: +34 93 209 35 36
F: +34 93 200 77 57
info@amnistiacatalunya.org
www.amnistiacatalunya.org